

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift
til
den offentlige Examen

i
Flensborgs Latin- og Real-Skole,

den 13. til 22. Juli 1858.

U d g i v e t

af

R. J. Simesen,

Professor, Rector, R. af D.

Flensborg.

Trykt hos G. A. F. Ponton (Kastrup's Efterf.).

Efterretninger

om

Flensborgs lærde og Real-Skole

i

Skoleaaret 1857—58.

I. Disciplene.

Efter Hovedexamen i Juli Maaned forrige Aar afholdtes den befalede Modenhedsprøve til Universitetet for to af vor øverste Latinklasses Disciple, nemlig:

Johannes Kaper, en Søn af Skolelærer Kaper i Lindholm, og

Wilhelm Lohse, en Søn af Rector Lohse i Husum.

I de enkelte Fag tilkjendtes dem følgende Charakterer:

	Latin.	Latinsk Stil og Version.	Græsk.	Dansk.	Tydk.	Fransk.	Religion.	Historie.	Geographie.	Naturhistorie.	Physik.	Algebra.	Geometrie.	Hebraisk.	Points.
<i>Kaper</i>	mg	g	ug	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	mg	mg	g	91
<i>Lohse</i>	mg	g	mg	mg	mg	mg	g	g	g	ug	g	mg	mg		82

Begge erholdt saaledes første Character, og fortsatte deres Studier ved Kjøbenhavns Universitet.

De skriftlige Opgaver vare følgende:

I Dansk: Søfartens Betydning i Menneskeslægten's Historie.

I Tydk: Was ist Selbständigkeit und wie erwirbt man sie?

I latinsk Stil: Faa Dage efter det Slag, hvori Cyrus den Yngre var bleven overvunden og dræbt, kom til Grækernes Leir Perserkongens Gesandter, i Spidsen for hvilke stod en Græker ved Navn Phalinus. Efterat være indførte i Krigsraadet (concilium) erklærede de,* at Kong Artaxerxes havde befalet dem at sige Følgende: „Da jeg har overvundet og dræbt Cyrus, saa bliver aldeles intet Haab om Seier eller Frelse tilbage for Eder; udleverer derfor Eders Vaaben og anraaber

den kongelige Naade; thi saaledes ville I bedst bevare Eders Liv“. Herpaa svarede Clearchus, en af Feltherrerne: „Cyrus er rigtignok overvunden, men vi have seiret paa den Fløi, hvor vi stode; men at udlevere Vaabnene er ikke deres Sag, som have seiret.“ Efter ham tog Proxenus, en anden Hærfører, Ordet og sagde: „Jeg for min Del ønskede at vide om Kongen forlanger vore Vaaben som Seierherre eller for at slutte Forbund og Venskab med os. Thi dersom han forlanger dem i den Tro at være Seierherre, hvad behøver han da at fordre dem af os? Hvorfor kommer han ikke snarere for at frarive os dem? Naar han derimod vil have dem ved Overtalelse, saa maa han sige, hvilken Løn han vil give os, naar vi føie (obsequor) ham. Tilsidst bød Clearchus dem at melde Kongen i Grækernes Navn, at de bevæbnede vilde være ham meget nyttigere Venner; men hvis det kom til Krig mellem begge, vilde de føre den bedre, dersom de beholdt Vaabnene, end dersom de overgave dem. Saaledes bleve Kongens Gesandter bortsendte.

I latinsk Version: Aristoteles philosophus, annos jam fere natus duo et sexaginta, corpore ægro affectoque ac spc vitæ tenui fuit. Tunc omnis eius sectatorum cohors ad eum accedit orantes obsecrantesque, ut ipse deligeret loci sui et magisterii successorem, quo post summum eius diem perinde ut ipso uterentur ad studia doctrinarum complenda excolendaque, quibus ab eo imbuti fuissent. Erant tunc in eius ludo boni multi, sed præcipui duo, Theophrastus et Menedemus. Ingenio hi atque doctrina ceteros præstabant; alter ex insula Lesbo fuit, Menedemus autem Rhodo. Aristoteles respondit, facturum esse, quod vellent, quum id sibi foret tempestivum. Postea brevi tempore quum iidem illi, qui de magistro destinando petierant, præsentibus essent, vinum ait, quod tum biberet, non esse id ex valetudine sua, sed insalubre esse atque asperum, ac propterea quæri debere exoticum vel Rhodium aliquod vel Lesbium. Id sibi utrumque ut curarent petivit, usurumque eo dixit, quod sese magis iuvisset Eunt, curant, inveniunt, afferunt. Tum Aristoteles Rhodium petit, degustat. Firmum, inquit, hercle vinum et iucundum. Petit mox Lesbium, quo item degustato, Utrumque, inquit, oppido bonum, sed ἡδίωον ὁ Αἰέθβιος. Id ubi dixit, nemini fuit dubium, quin lepide simul et verecunde successorem illa voce sibi, non vinum delegisset. Itaque non diu post, Aristotele vita defuncto, ad Theophrastum omnes concesserunt.

I Mathematik: I Trianglet ABC er der fra Hjørnet B nedfældet en Linie BD lodret paa den modstaaende Side AC , og fra

samme Hjørne er draget en Linie BE til Midten E af den modstaaende Side. Naar nu $AC = a$, $BD = h$ og $BE = p$, hvorstor er da Trekantens Side BC og Vinkel A ?

Den krumme Overflade af en retstaaende Kegel $= M$, Grundfladens Radius $= r$. I Keglen er der indskrevet en Kugle, der berører Keglens krumme Overflade i en Cirkel. Lægges igjennem denne Cirkel et Snit i Figuren, hvor store blive da Rumfangene af de over Snittet beliggende Dele af Keglen og Kuglen?

In einer arithmetischen Reihe von $m + p$ Gliedern ist der Quotient aus der Summe der m ersten Glieder durch die Summe der p letzten Glieder dividirt, gleich q ; die Summe aller $m + p$ Glieder ist gleich s ; wie gross ist dann das erste Glied dieser Reihe, und wie gross ist die Differenz zweier auf einander folgenden Glieder?

Beispiel: $m = 4$, $p = 8$, $q = \frac{7}{8}$, $s = 45$.

Man soll eine zweiziffrige decadische Zahl von folgender Beschaffenheit finden. Kehrt man die Ordnung der Ziffern um, und dividirt durch die so erhaltene Zahl die verlangte Zahl, so erhält man 1 zum Quotienten und 9 zum Rest; dividirt man aber die gesuchte Zahl durch die Summe ihrer Ziffern, so erhält man 5 zum Quotienten und 11 zum Rest. Welche ist die Zahl?

Efter Hovedexamen udtraadte kuns een Discipel af 4de Realklasse, hvorimod der paany indmeldtes og optoges 16 Disciple, hvorved Totalantallet steg til 269. Af disse talte de 4 Latinklasser 52 (fra oven af nedad resp. 8, 15, 19 og 10), de 5 Realklasser 72 (fra oven af nedad resp. 9, 14, 14, 21 og 21), de 5 Fællesklasser 138 (fra oven af nedad resp. 30, 29, 26, 26 og 27). Af disse Disciple udtraadte 29 i Løbet af Foraaret, især paa Grund af Confirmationen, saa at den offentlige Examen i Fælles- og Real-Klasserne afholdtes fra den 12te til den 27de Marts med 191 Disciple i disse Klasser, idet der til Mikkelsdag f. A. atter var optaget 8 nye Disciple. Under denne Examen vedbleve de 47 Disciple i Latinklasserne at nyde deres uforstyrrede daglige Underviisning indtil den 25de Marts.

Den 26de og 27de Marts underkastede 3 Abiturienter fra Realskolen, nemlig

1. **C. Melfsen**, en Søn af Landmand Melfsen i Chr. Albr. Koog,
2. **E. Johannsen**, en Søn af afd. Professor Johannsen i Kjøbenhavn, og
3. **H. Stemann**, en Søn af Advocat Stemann her i Byen,

sig den befalede offentlige Realafgangsexamen, ved hvilken de i de forskjellige Discipliner erholdt følgende Charakterer:

	Dansk.	Tydk.	Engelsk.	Fransk.	Historie.	Geographie.	Algebra og Regning.	Geometrie og geom. Tegn.	Naturhistorie.	Naturlære.	Proveskrift og Prøvetegning.	Points.
<i>Melfsen</i> ..	mg	mg	ug	mg	ug	mg	mg	ug	mg	mg	mg	80
<i>Johannsen</i>	mg	g	mg	g	tg	g	g	g	g	tg	mg	53
<i>Stemann</i> ..	g	tg	mg	g	tg	tg	mg	ug	g	mg	mg	54

De skriftlige Spørgsmaal til denne Examen vare følgende:

1. I Dansk og Tydk: *a.* Hvad staaer der i et Menneskes Magt at gjøre, for selv at berede sig et lykkeligt Liv?
b. Træk til en Skildring af Carl XII's og Peter den Stores Liv og Historie.

(Spørgsmaalet *a* gaves først, og det stilledes til hver Abiturients frie Valg, om han vilde besvare dette første almindeligere Spørgsmaal paa Dansk eller Tydk, hvorefter da den lettere Opgave, der vilde blive givet næste Dag, vilde blive at besvare paa det andet Sprog. *Johannsen* og *Stemann* skreve den første paa Dansk, den anden paa Tydk, *Melfsen* derimod den første paa Tydk og den anden paa Dansk.)

2. I Engelsk: The events of a hunters life (Fri Fortælling uden Brug af Ordbog).
3. I Arithmetik og Regning: *a.* Wie gross ist x , wenn:

$$2a - 3b = 2x - \frac{4x^2 + 16ab - 8b^2}{3x + 2a - b} \text{ ist?}$$

- b.* Ein Kapital K steht zu einem monatlichen Zinsfusse von p % auf Zinsen und Zinseszinsen. Ein ebenso grosses Kapital hat in derselben Zeit, aber zu dem jährlichen Zins-

fusse 12% auf Zinsen und Zinseszinsen gestanden, und dadurch ist das erste Kapital m Mal grösser als das zweite geworden. Wie viele Jahre haben diese beiden Kapitalien auf Zinsen gestanden? Beispiel:

$$p = 1, m = 2.$$

- c. Wie viel Procent verdient man, wenn 2000 Pfund, die für 156 $\frac{1}{4}$ Rthlr. gekauft sind, für 1 Rthlr. je 12 Pfund verkauft werden?
- d. Wenn eine Tonne Roggen 200 Pfund wiegt und mit 31 Mk. bezahlt wird, wenn ferner Mahlgeld und Backgeld zusammen 137 $\frac{1}{3}$ Schill. betragen, und beim Backen 3 Pfund Roggen 4 Pfund Brod geben, wie theuer kommt dann ein 8-pfündiges Brod zu stehen?
- e. In einer Differenzreihe von $2x$ Gliedern ist die Summe der x ersten Glieder $= a$, die der x letzten Glieder $= b$ und die Summe der auf den ungeraden Plätzen (1sten, 3ten . . . $2[x-1]$ ten) stehenden x Glieder $= c$. Wie gross ist in dieser Reihe das erste Glied und wie gross ist die Anzahl der Glieder?
4. I Geometrie: a. En Trekants tre Vinkler ere α , β og γ . Afstanden fra γ 's Toppunkt til den modstaaende Side er h . Søg Trekantens Perimeter og Areal. Exempel: $\alpha = 53^{\circ} 37' 20''$, $\beta = 71^{\circ} 43' 40''$ og $h = 15,34$ Fod.
- b. En regelmæssig n -Kants Areal $= a$. Hvor stor er da Radien til den Cirkel, hvis Peripherie er lig den givne n -Kants Perimeter, og hvor stor er Perimeteren af den i denne Cirkel indskrevne regelmæssige m -Kant?
5. I geometrisk Tegning: Af 12 ligestore, regelmæssige Femkanter sammensættes et regelmæssigt Legeme. Dette skæres af et tresidet Prisma, hvis Endeflader ere de regelmæssige Trekanter, der kunne indskrives i samme Cirkel som Dodecaedrets Sideflader. Prismets Axe gaaer igjennem Dodecaedrets Midtpunkt, er vandret og danner en Vinkel paa 45° med det lodrette Billedplan; Prismets Endeflader ligge begge udenfor Dodecaedret. Bestem disse to Legemers Skæringslinie.

Efter Examen indmeldtes og optoges atter 33 nye Disciple, nemlig 2 i Vte Latinklasse, 1 i IV^{de} Latinklasse, 2 i 4de Realklasse, 3 i 3^{die} Fællesklasse, 13 i 2^{den} Fællesklasse og 12 i 1ste Fællesklasse, saa at Skolens Discipeltal ved Realskoleaarets Begyndelse efter Paaske udgjorde ialt 270, af hvilke vare

- i 5 Latinklasser: 50 (fra oven af nedad resp. 8, 5, 9, 19 og 9);
 i 5 Realklasser: 91 (fra oven af nedad resp. 5, 19, 20, 24 og 23);
 i 6 Fællesklasser: 129 (fra oven af nedad resp. 22, 22, 22, 22 og 19).

Af de 50 Disciple i Latinklasserne ere 27 Sønner af udenbyes Forældre, 16 Sønner af Embedsmænd og Lærere her i Byen, eller af Enker, hvis Mænd have været videnskabeligt dannede, og kuns 7 ere Sønner af Kjøbmænd eller andre Borgere i Byen Flensborg (Jfr. Program for Aaret 1852). De 23 af Latinklassernes Disciple ere rykkede op fra vore egne Fællesklasser, de øvrige 27 derimod udenfra optagne i de forskjellige Latinklasser.

Af Realklassernes 91 Disciple ere 22 og deriblandt alle den øverste Realklasses 5 Disciple Sønner af udenbyes Forældre, 6 ere Sønner af Embedsmænd eller Læger, de øvrige 63 derimod Sønner af Borgere her i Byen.

Af Fællesklassernes 129 Disciple endelig ere 8 Sønner af udenbyes Forældre, 11 af Embedsmænd, de øvrige 110 af Borgere her i Byen.

Borgerne i Flensborg (incl. Jørgensby og Duborg)	
benytte altsaa Latinklasserne i Forholdet	14 : 100,
Realklasserne „ „	68 : 100,
Fælleskl. „ „	85 : 100,
Embedsstanden in Flensborg benytter	
Latinklasserne i Forholdet	32 : 100,
Realklasserne „ „	7 : 100,
Fælleskl. „ „	9 : 100,
Landdistricterne benytte	
Latinklasserne „ „	54 : 100,
Realklasserne „ „	24 : 100,
Fælleskl. „ „	6 : 100.

Til nogen Oplysning om Sprogforholdene kan tjene, at der for 32 af de 57 udenbyes Disciple er valgt dansk og for 25 tydsk Religionsunderviisning. Af de 33 Sønner af Flensborgske Embedsmænd og Lærere er der for 18

valgt dansk og for 15 tydsk Religionsunderviisning. Af de 180 Sønner af Kjøbmænd og andre Borgere i Flensborg er der for 21 valgt dansk og for 159 tydsk Religionsunderviisning (iblandt disse sidste dog ogsaa Sønner af danskfødte og dansktalende Fædre).

II. Lærerne.

Ved Slutningen af forrige Skoleaar og under Hovedexamen i Juli Maaned var Collaborator Monrad haardt angreben af en typhøs Feber. Denne efterlod en Svækkelse, der gjorde det nødvendigt for ham at foretage en Reise for at gjenvinde sine Kræfter. Under denne, der udførtes i September og October Maaneder, bleve hans Fag overtagne af Collaborator Brasch og Adjunkterne Engelhardt, Krog og Giersing. En ønskelig Deling af Fællesklasserne i 6 istedetfor som hidtil i 5 Afdelinger kunde derfor ikke udføres, førend han atter havde overtaget sine Functioner, og selv da kuns derved, at det Kongelige Ministerium bevilgede, at der til den Ende maatte antages en Hjælpelærer.

Som saadan ansattes da fra 1ste November 1857 af hidtilværende Lærer ved Helsingørs høiere Realskole, Herr Andreas Feddersen.

Til Paaske d. A. mistede Skolen sin Syngelærer, Candidat Jastrau, der ansattes som Musiklærer ved det Kongelige Skolelærerseminarium i Tønder. Fra 1ste Mai af besørges Sangunderviisningen interimistisk af Herr Musiklærer Franzen.

Under 30te April d. A. har dernæst Hans Majestæt Kongen Allernaadigst bevilget, at der ved Flensborgs lærde og Realskole maa oprettes to nye Adjunctposter, hver med en Gage paa 700 Rdlr. foruden 120 Rdlr. i Huusleiegodtgjørelse. Disse Poster kunne ventes besatte til det nye Skoleaars Begyndelse, til hvilken Tid Skolens faste Lærerpersonale da foruden Rector vil bestaae af 1 Conrector, 1 Subrector, 6 Collaboratorer og 10 Adjunker.

III. Bygningen og Underviisningsapparatet.

Ved Allerhøieste Resolution af 19de October 1856 havde Hans Majestæt Kongen paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling bifaldet: at en ny Bygning for Flensborgs lærde og Realskole maatte opføres. Til Bestridelse af de med dette Bygningsforetagendes Iværksættelse forbundne Udgifter vilde ifølge denne Resolution den Kongelige Kasse i Finantsaarene 1856/60 bidrage et Beløb af 65,000 Rdlr. og den Gotthard og Anna Hansen'ske Stiftelse et Beløb af 16,000 Rdlr. samt et do. af 2000 Rdlr. til Hjælp til Opførelsen af et nyt Fattighuus istedetfor det paa Klosterkirkegaarden beliggende Fattighuus, der som Følge af den nye Skolebygning's Opførelse vil blive at nedrive. Endvidere vilde den Gotthard og Anna Hansen'ske Stiftelse, naar den nye Skolebygning er færdig, have at udrede en Sum af 800 Rdlr. til Anskaffelse af Læreapparater og Inventariegjenstande.

Byen Flensborg endelig vilde, ved Siden af den samme paahvilende Forpligtelse til at vedligeholde den derværende lærde og Realskoles Bygning med dertil hørende Inventarium, endvidere have at erstatte Helligaandsklosteret i Flensborg de aarlige Indtægter, som det ved Fattighusets Nedbrydelse vil tabe, og som ville udgjøre 82 Rdlr. 52 Sk. Fremdeles vilde Byen Flensborg, saafremt det efter nærmere Forhandling mellem den og Klosteret maatte befindes, at der tilkommer dette Krav paa Godtgjørelse for den Deel af Klosterkirkegaarden, som vil blive indtaget til Byggeplads for den nye Skolebygning, overtage Udredelsen af en saadan Godtgjørelse, samt uden Godtgjørelse udlægge en passende Byggeplads til Gjenopførelsen af det ommeldte Fattighuus.

Efterat Kjelderne i Foraaret 1857 vare udgravede og Murene allerede havde reist sig betydeligt over Jorden, blev Grundstenen høitideligen lagt ved Skoleaarets Begyndelse, den 24de August næstefter. Foruden Byens

Overpræsident, Kammerherre v. Rosen, der paa det Offentliges Vegne nedlagde Pladen, havde Biskoppen for Slesvig, Byens Magistrat og deputerede Borgere, samt et stort Antal af Byens høiere Embedsmænd forsamlet sig tilligemed Skolens Lærere i den gamle Skolebygning, og efterat man der havde taget den smukke Tegning i Oiesyn, hvormed Historiemaler Fröhlich havde prydet den Sølvplade, der tilligemed et Exemplar af de i vor Konges Tid prægede og her gangbare Mønter var bestemt til at nedlægges i Grundstenen, gik Skolens Disciple med deres Lærere og hele Forsamlingen i Procession over Søndertorv, gennem Rødegaden rundt om den nye Bygning, hvor Disciplene foran det Sted, hvor Grundstenen skulde indmures, først afsang følgende to Vers:

Für Stadt und Land steht, vielverheissend,
 Nun unsres Hauses Grundbau da:
 Wir danken Dir, o Gott, laut preisend,
 Was schon durch Deine Huld geschah.
 Gieb nun auch weiteres Gedeihn —
 Lass Dir das Werk befohlen sein!

Zum Segen bildungsfroher Jugend
 Soll ernste Arbeit hier geschehn,
 Dass Wissenschaft und Christentugend
 Auf festem, gutem Grunde stehn;
 Es sei bis in die fernste Zeit
 So edlem Thun dies Haus geweiht!

Derefter holdt Biskop Boesen en Tale, hvori han næst efter at fremhæve Skolens Fremvæxt og store Betydning for Land og Stad, dvælede ved Erindringen om dem, der ved Bidrag og Gaver havde grundlagt, befæstet og udvidet Skolen. Efterat Overpræsidenten før og efter Nedlægningen af Pladen og Mønterne i Grundstenen og dennes Til-muring havde talt nogle til den høitidelige Anledning passende Ord og udbragt et Leve for vor elskede Konge, den nye Skoles Grundlægger, afsang Disciplene atter følgende Vers:

Dybt i Danmarks gamle Vænge
 Sænkedes du ned;
 Hvil nu fast og hvil nu længe,
 Hvil i Ro og Fred,
 Medens over dig vi gange
 Dage, Uger, Aar saa mange,
 For at modnes og at lære
 Gud og Kongen ære!

Guds Velsignelse og Lykke
 Følge dette Værk,
 Det ei blot af Stene bygge
 Lod vor Konge stærk;
 Men af Glød i Hjerter unge
 Og af danske Ord paa Tunge;
 Denne Vidskabs høie Kirke,
 Aandens Dannevirke!

Hermed sluttedes Høitideligheden. Et Aftryk af den i Grundstenen nedlagte Sølvplade følger vedheftet.

Da Hans Majestæt Kongen i October Maaned f. A. gjæstede Flensborg, behagede han ogsaa Allernaadigst at lade sig forevise, hvorvidt Bygningen var fremskredet. Dette Allerhøieste Besøg fandt Sted den 12te October, og da der i den gamle Skolebygning ikke var noget Rum stort nok til at Skolens 270 Disciple med deres Lærere deri kunde bringe deres Konge en allerunderdanigst Velkomsthilsen, saa vare disse opstillede paa en Forhøining udenfor den gamle og ligeover for den nye Skolebygning, og hilsede nu derfra Hans Majestæt Kongen, efterat han med sin Gemalinde var steget af Vognen paa Pladsen mellem begge Bygningerne, ved at afsynge følgende Vers:

Hil Dig, Konge, folkekjære!
 Hil Dit Retfærds Værk!
 „Landets Maal skal frit nu være“
 Bød Din Villie stærk;
 „Tungetvangen vil jeg bryde,
 „Tal kun Dansk, min Sønderjyde!“ —
 Da vi strømmed hid saa mange,
 Rummene blev trange.

Atter lød vor Konges Stemme:
 „Reis mig her en Borg,
 „Der kan Troskabssæden gjemme
 „Fri for Trang og Sorg! —“
 Aandeborgen alt sig reiser,
 Dannebrog paa Tienden kneiser!
 Sandhed læres, Troskab trives,
 Modersmaal oplives!

Modtag derfor, Landets Fader!
 Unge Hjerters Priis!
 Kundskabs Dør Du vidt oplader;
 Glade, hundredviis
 Ind vi strømme for at lære
 Danmark elske, Kongen ære,
 Guds og Oltids Runer raade
 Fædreland til Baade.

Efterat Hans Majestæt havde beseet de fremlagte Bygningstegninger, og af Bygmesteren, Stadbygmester Winstrup, ladet sig give adskillige nærmere Oplysninger, behagede han endnu at tage den i Skolebygningen opstillede slesvigske Samling af nordiske Oldsager i aller-naadigst Oiesyn. Forinden Bortkjørselen nedbad Hans Majestæt Guds Velsignelse over Skolen og dens Disciple, for hvem denne Dag med den Almægtiges Bistand vil være som den velgjørende Dug for den spæde Plante og hos hvem den vil have efterladt et for alt Godt befrugtende Indtryk, knyttet til Billedet af det danske Fædrelands Fader og Skolens allerhøieste Velgjører.

Ogsaa iaar har Skolen desuden at bringe Hans Majestæt sin allerunderdanigste Tak for en extraordinair Gave, ved Hjælp af hvilken Skolens Bibliothek foruden de Fortsættelser af tidligere paabegyndte Værker og Tidskrifter, hvortil dens normerede aarlige Indtægter for en stor Deel medgaae, har kunnet faae en Tilvæxt af 911 Bind, af hvilke

205	enhøre	til latinsk og græsk Philologie,
41	„	„ orientalsk Philologie og Theologie,
29	„	„ Jura og Statsvidenskab,
21	„	„ Rhetorik og Philosophie,
164	„	„ Historie,
33	„	„ Statistik, Geographie og Reisebeskrivelser,
57	„	„ matematiske Discipliner,
129	„	„ naturvidenskabelige Discipliner,
17	„	„ Pædagogik og Skoleskrifter,
215	„	„ nyere Sprog og Literaturer.

Den naturhistoriske Samling er i dette Aar ikke bleven væsentligt forøget og den physiske Samling har kun erholdt en Tilvæxt af en Gjennemsnitsmodel til et Locomotiv, et Psychrometer og en lille Skiveelectriseer-maskine.

IV. Underviisningens Ordning.

Som allerede bemærket maatte Skolen paa Grund af Collaborator Monrads Sygdom begynde Skoleaaret med en interimistisk Ordning af Klasser og Fag, ved hvilken Fordelingen var følgende:

	Fællesklasser						Realklasser					Latinklasser			
	1		2		3		4		5		6	IV	V	VI	VII
	a	b	a	b			a	b	a	b					
	Antal		29	26	27	30	29	19	21	14	14	5+4	8	20	10+5
Latin												8	8	8+8	8
Græsk													5	5+5	5
Hebraisk															2
Dansk	6	6	6	4	4	4	4	3	3	3		2	2	2	2
Tydsck	6	6	6	4	4	4	4	3	3	3		2	2	2	2
Fransk							4	3	3	3		3	2	2	1
Engelsk				4	4	3	3	3	3	4		2			
Religion	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2
Fædrelandshistorie . . .				3	3	2	2					2			
Verdenshistorie								3	3	3			2	3	2
Geographie		2	2	2	2	2	2	1	1	1		2	2	2	
Regning	6	6	6	4	4	5	4	1	1			3			
Algebra								3	3	3+3		2	2	2+2	
Geometrisk Tegning ..				2	2	3	2	2	2	2		2			
Geometrie								3	3	4+4		2	2	3+3	
Astronomie															1
Naturhistorie		2	2	2	2	2	2	1	1	1		2	2	2	1
Physik								1	1	3+3					3+3
Chemie								1	1	1					
Skrivning	5	5	5	3	3	3	2	1	1			1	1		
Tegning		2	2	2	2	2	1	1	1	1		1			

Desuden i 9 Afdelinger 9 Timer Gymnastik og 9 Timer Sang om Ugen.

Ved Udgangen af October Maaned overtog atter Collaborator Monrad sine Timer, og da Hjælpe lærer Feddersen til samme Tid antoges, saa kunde der nu skee en saadan Udvidelse af Klasseafdelingernes Antal, at deels Underklasserne kunde erholde et for Underviisningens Fremgang heldigere Discipelantal, deels den øverste Realklasse i nogle flere Fag kunde deles i en yngre og ældre Afdeling med særskilt Underviisning.

Klasseordningen og Fagfordelingen blev da fra 1ste November 1857 af følgende:

	Fællesklasser						Realklasser						Latinklasser					
	1		2		3		4		5		6		IV	V	VI	VII		
	a	b	a	b	c	a	b	a	b									
Amtal	24	23	25	26	23	24	19	20	14	14	5	5	8	19	10	5	4	4
Latin													8	8	8	8	8	
Græsk														5	5	5	5	
Hebraisk																		2
Dansk	6	6	6	4	4	4	4	4	3	3	3		2	2	2			2
Tydske	6	6	6	4	4	4	4	4	3	3	3		2	2	2			2
Fransk								4	3	3	3	3	3	2	2			1
Engelsk				4	4	4	3	3	3	3	4	4	2					
Religion	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2			2
Fædrelandshistorie .				3	3	3	2	2					2					
Verdenshistorie . . .									3	3	3	3		2	3			2
Geographie		2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2			
Regning	6	6	6	4	4	4	5	4	2	2			3					
Algebra									3	3	3	3		2	2			2+2
Geometrisk Tegning				2	2	2	3	2	1	1		2	2					
Geometrie									3	3	4	4		2	2			3+3
Naturhistorie		2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2			1
Physik									1	1	3	3						3+3
Chemie og Astron. .									1	1	1							1
Skrivning	5	5	5	3	3	3	3	2	1	1			1	1				
Tegning		2	2	2	2	2	2	1	1	1			1					

Desuden i 10 Afdelinger 10 Timer Gymnastik og 10 Timer Sang om Ugen.

Ved denne Fordeling opnaaedes altsaa, at Fællesklassernes Disciple bleve fordelte i een Klasseafdeling mere end før, idet nogle af de flinkeste Disciple opflyttedes fra 1ste til 2^{den}, samt nogle fra 2^{den} til 3^{die} Fællesklasse og denne dernæst deltes i 3 sideordnede Afdelinger.

Delingen af den øverste toaarige Realklasse i en ældre og yngre Afdeling, i saa mange Fag som mueligt, var bleven nødvendig ved, at det Kongelige Ministerium under 16de Juli 1857 havde foreskrevet, at den offentlige Afgangsexamen for Realskolen, for at kunne tilsikre Realabiturenterne fra vor Skole de samme Fordele og Rettigheder som fra Kongerigets Skoler, ifølge Forlangende af Kongerigets Ministerium for Underviisningsvæsenet, ogsaa her hos os skulde afholdes efter de i Bekjendtgjørelsen af 18de September 1855 for Kongerigets Skoler fastsatte Fordringer.

Da nu disse Fordringer, der ere stillede for Skoler med eet Modersmaal og derfor kun med eet Underviisningsprog, af os skulde opfyldes i samme Tid (indtil det 16de Aar) under langt vanskeligere Forhold, saa maa der fra Skolens Side gjøres alt mueligt, for at fremme og concentrere Underviisningen i de øverste Realklasser.

Det er at haabe og at forudsee, at for Fremtiden de af Disciplene, der, uden at offre sig til de saakaldte lærde Studier af Latin og Græsk, dog ville erhverve sig en god Dannelse, tjenlig baade til en almindelig Forberedelse for Livets forskjellige practiske Formaal, og til et brugbart Grundlag for et videre gaaende Studium af de Videnskaber, der, ved at søge Guds egne Værkers Væsen, baade skaffe deres Dyrkere Kundskab om Guds Villic og give dem Meddelagtighed i dennes Udførelse, næsten Alle ville underkaste sig Real-Afgangsexamen, for ogsaa at opnaae de til en tilendebragt høiere Realunderviisning knyttede Rettigheder og Fordele.

Det turde derfor vel være baade nyttigt og nødvendigt her at meddele, saavel hvad der vil blive fordret ved Realafgangsexamen, som hvad en saadan bestaaet Examen aabner Adgang til.

Med Hensyn til det, der er Maalet for Realunderviisningen, samt til Omfanget og Beskaffenheden af Afgangsprøven, fastsætter den nævnte Bekjendtgjørelse af 18de September 1855 Følgende:

§ 1. Underviisningen i de Realklasser, der forbindes med de lærde Skoler, skal gaae ud paa at meddele en sammenhængende almindelig Dannelse, der ved Kundskabsindhold og Øvelse af Aandsevnerne kan blive frugtbringende for Disciplens paafølgende hele Udvikling og for hans Færd i Livet, hvad enten han umiddelbart fra Skolen gaaer over i en practisk Livsstilling, eller ved en høiere Skole vil søge en videre Uddannelse for et særskilt Fag.

§ 4. For de Disciple, der have tilbragt 2 Aar i øverste Realklasse og ønske at forlade Skolen med Vidnesbyrd om den opnaaede Kundskab og Modenhed, afholdes en Afgangsexamen i samtlige Underviisningsgjenstande, undtagen Religion, Sang og Legemsøvelser.

Ingen maa indstille sig til denne Examen, førend han har fyldt sit 15de Aar.

§ 5. a. Underviisningen i Dansk skal gaae ud paa at lede Disciplen til rigtig og nøjagtig Brug af Modersmaalet og paa Uddannelse af hans Fremstillingsevne i Almindelighed. Den til Sikkerhed i skriftligt og mundtligt Udtryk fornødne grammatikalske Indsigt meddeles, idet tillige den ved Underviisningen i fremmede Sprog vakte Reflection benyttes, uden at Modersmaalet behandles som et fremmed Sprog, hvis grammatiske Former skulle læres som noget Ubekjendt. Den æsthetiske Sands søges vakt ved Læsning af udvalgte, for Disciplens Alder passende Stykker af den skønne Litteratur, hvorved de til Forstaaelse af Digtekunstens og den bildende Kunsts Værker nødvendigste Fremstillinger af classisk og nordisk Mythologie medtages og overhovedet det Bekjendtskab med Litteraturen vindes, som Disciplens Standpunkt tillader. Saafremt Læreren finder Anledning dertil, gjenmemgaaes nogle lette svenske Læsestykker. Afgangsprøven i dette Fag er alene skriftlig og indbefatter to Stileopgaver, hvoraf den ene væsentlig maa gaae ud paa Gjengivelse af et bekjendt Stof, den anden maa kræve en fri Behandling af et Æmne,

der ligger indenfor den Forestillingskreds, som Skolen og Livet kan have udviklet hos Disciplen.

b. I Tydsk maa Disciplen søges bragt til med Lethed og Sikkerhed at forstaae prosaiske Forfattere, hvis Stil ikke har særegne Vanskeligheder, og det almindelige Digtersprog, samt til skriftligen at udtrykke sig uden grove Feil, naar der ikke kræves Brug af sjeldnere og mindre almindelige Ord eller af vanskelige og usædvanlige Sætningsformer. Prøven anstilles deels mundtlig, ved Examination i et opgivet, i Skolen læst Pensum af mindst 400 Octavsider og i Stykker af tydske Skribenter, der ikke ere læste; deels skriftlig ved en let Stil, uden Brug af Ordbog, væsentlig beregnet paa at godtgjøre antagelig Sikkerhed i Grammatikens Hovedregler og Herredømme over det almindeligste Ordforraad.

c. I Fransk bør søges opnaact Evne til at læse og forstaae lettere franske Prosaister med den dertil fornødne grammatikalske Kundskab, samt til sprogrigtigen at gjengive skriftligen paa Fransk lette danske Sætninger uden sjeldne og vanskelige Ord. Afgangsprøven bestaaer alene i Examination i to franske prosaiske Stykker, det ene taget af et opgivet Pensum af mindst 200 Octavsider.

d. I Engelsk skal, dog kun med Hensyn til det prosaiske Sprog, opnaaes samme Færdighed som i Tydsk. Ved Afgangsprøven kræves foruden den mundtlige Examination, der anstilles paa samme Maade som i Fransk, en let Stil, der ikke gaaer udenfor det almindelige Ordforraad, og ved hvis Udarbeidelse ikke maa bruges Ordbog.

e. Religionsunderviisningen omfatter den christelige Troes- og Sædelære samt Bibellistorie.

f. I Historien tilveiebringes hos Disciplen en sammenhængende Oversigt over den almindelige Verdenshistories Grundtræk og Hovedbegivenheder; af Fædrelandets Historie gives en noget fyldigere Fremstilling. I den almindelige Verdenshistorie kunne saadanne Folk, der ikke udøve nogen væsentlig Indflydelse, og saadanne Perioder, i hvilke ingen for Menneskeheden i det Hele vigtige Be-

givenheder ere indtrufne, behandles kort og ved Examen kun medtages, forsaavidt de berøre det Større og Vigtigere. Det maa paasees, at de specielle chronologiske Bestemmelser, der kræves lærte og bevarede, indskrænkes til saadanne Hovedbegivenheder og Hovedpersoner, hvorved det Øvrige kan holdes sammen i passende, efter Gjenstandenes Betydning afmaalte Afsnit, og at iøvrigt kun Begivenhedernes Rækkefølge fastholdes.

g. Den geographiske Underviisning omfatter fysisk og politisk Jordbeskrivelse tilligemed de uundværligste Sætninger af den mathematiske Geographie. Optagelsen af statistiske Angivelser maa begrænses efter Hensynet til det for Oversigten over de almindelige og vigtige Forhold Nødvendige, og især indskrænkes ved saadanne, der enten i sig selv ere usikkre (som de allerfleste Angivelser af Indbyggertal udenfor Europa) eller dog fluctuerende (som Indbyggertallet i de europæiske Stæder).

h. Den mathematiske Underviisning skal omfatte dels practisk Regning og elementair Arithmetik, hvori medtages Decimalbrøker, Bogstavregning, Ligninger af første Grad, Opløsning af Ligninger af anden Grad, samt de simpleste Logarithmeberegninger, dels elementair Plan-geometrie, hvormed forbindes geometrisk Tegning, saaledes, at der erhverves Færdighed i ordentlig Udførelse af sædvanlige geometriske Constructioner, og erholdes Indsigt i Rumstørrelsers Fremstilling ved Hjælp af deres Projectioner paa to paa hinanden lodrette Planer. I dette Fag aflægges tre skriftlige og een Tegneprøve. Der gives en skriftlig Opgave i practisk Regning, men af en saadan almindelig Natur, at der ikke fordres Kjendskab til bestemte Handelsforhold eller til Udtryk, som ere eiendommelige for enkelte Virkekredse. Fremdeles gives en Opgave saavel i Arithmetik som i Geometrie af en saadan almindelig Natur, at den kun kræver en ligefrem Anvendelse af hvad der maa forudsættes lært. Ved Tegneprøven fordres udført en simpel Construction, der ligger indenfor hvad der enten ved Underviisningen udtrykkelig er gennemgaaet, eller

kan fordres som ligefrem Anvendelse af det Lærte. Ved Bedømmelsen heraf bliver ikke blot at see paa, at Fremgangsmaaden er rigtig, men ogsaa paa, at Udførelsen er ordentlig og nøiagtig.

i. I Naturlære (hvori Underviisningen gives i øverste Klasse) meddeles det Vigtigste saavel af den mechaniske som af den chemiske Deel. Underviisningen maa i den mechaniske Deel omfatte Læren om faste Legemers Ligevægt, Hovedsætningerne om draabeflydende og luftformige Legemers Ligevægt med Forbigaaelse af al Detail; fremdeles de vigtigste Kapitler af Bevægelseslæren, nemlig Tyngden, Centrifugalkraften, de keplerske Love, Ebbe og Flod, Pendulet og Bølgebevægelsen. Af Naturlærens chemiske Deel gjenneemgaaes Varmelæren og den dermed i Forbindelse staaende Deel af Meteorologien, Hovedsætningerne af Læren om Magnetisme og Electricitet; tillige meddeles herunder en Oversigt over de i Naturen mest udbredte Grundstoffer og deres vigtigste uorganiske Forbindelser. Examensprøven gaaer ud paa dette hele Omfang.

k. I Naturhistorie gives en Oversigt over Mineralernes, Planternes og Dyrenes Væsen og karakteristiske Udviklingsformer i Hovedgrupper, oplyst ved Slægter og Arter som Exempler, og anskueliggjort i Særdeleshed ved Kundskab til de vigtigste og mest fremtrædende indenlandske Naturgjenstande.

l. Ved Afgangsexamen aflægges tillige Prøve i Skrivning og Tegning. Udfaldet af denne bedømmes ikke blot efter Prøveskriften og Prøvetegningen, men tillige efter den ydre Behandling af samtlige skriftlige Examensudarbejdelser.

§ 6. — — Udfaldet af Examen tilkjendegives ikke ved forskjellige Charakterer, men alene ved Udtrykket „Bestaaet“ eller „Ikke bestaaet“, saaledes at „Bestaaet“ kan gives Tillægget „med Udmærkelse“. — — Efter afholdt Examen meddeles der af Skolen Enhver et Vidnesbyrd om, hvorledes han har fuldendt den.

§ 8. Den, der har bestaaet Afgangsexamen for Realdisciple, har derved opnaaet samme Ret og samme Ad-

gang til høiere Underviisningsanstalter og Fagexamina, som Aflæggelsen af den i Bekjendtgjørelsen af 14de September 1838 anordnede almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet giver.

Bekjendtgjørelsen af 14de September 1838 anordner: at den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet skal være for alle dem, der, uden at være academiske Borgere, agte at indstille sig til polytechnisk Examen, juridisk Examen for Ustuderede, pharmaceutisk Examen, fuldstændig Forstexamen og fuldstændig Veterinairexamen.

De, som agte at indtræde som Examinander ved den polytechniske Lærestalt, have, forinden de kunne optages som Examinander, endnu at underkaste sig en Tillægs-examen i Mathematik ved Lærestalten selv, hvilken Prøve ved Lærestalten vil blive nærmere at regulere og hvilken herefter ogsaa bliver at fordræ saavel af Studenter som af Officerer, naar de ønske at optages som polytechniske Examinander.

Med Hensyn til Pharmaccuter bestemmes, at de tilige skulle examineres i Latin, hvortil der alene skal fordræ saamegen Kundskab, som kan erhverves ved at gennemgaae en god latinsk Chrestomathi. Forberedelses-examen skal, hvad Pharmaccuter angaaer, være absolvert i det mindste et halvt Aar forinden Vedkommende indstiller sig til den pharmaceutiske Examen.

Hertil føier endnu Bekjendtgjørelsen af 18de September 1855: „Forsaavidt nogen Realdiscipel er bestemt til at blive Pharmaceut, og ved privat Underviisning har skaffet sig den i bemeldte Bekjendtgjørelse (af 14de September 1838) foreskrevne Kundskab i Latin, kan han deri, enten for Examenscomiteen ved den almindelige Forberedelses-examen, eller hos Skolens Rector og een af dens andre Lærere, der underviser i Latin, underkaste sig en særskilt Prøve, hvilken, naar han bestaaer deri, skal i Forbindelse med den aflagte Afgangsexamen være tilstrækkelig til at give ham Adgang til pharmaceutisk Examen. Det For-

nødne om denne Prøves Udfald anføres, saafremt den er aflagt ved Skolen, i det Vidnesbyrd, der meddeles vedkommende Discipel for Afgangsexamen.

Med Hensyn til de i den oven anførte § 5 indeholdte Bestemmelser angaaende de Fordringer, der skulle opfyldes i de forskjellige Fag, maa endnu for vor Skoles Vedkommende, paa Grund af den her indførte Ligeberettigelse af Dansk og Tydsk, bemærkes, at Fordringerne til det, der skal præsteres i dette sidste Sprog, stilles saameget høiere, end der i Bekjendtgjørelsen er bestemt, at der ved Afgangsexamen her hos os af Abiturierterne vil blive krævet samme Færdighed i mundtlig og skriftlig Benyttelse af Tydsk som af Dansk.

I Overeensstemmelse hermed afholdtes Afgangsexamen for Realister til Paaske d. A. med de 3 under Afd. I. anførte Abiturierter, og af de sammesteds meddelte skriftlige Spørgsmaal i Forbindelse med de under Afd. V. givne Meddelelser om, hvad der i det sidst forløbne Skoleaar er læst og lært i øverste Realklassé, vil man omtrent kunne skjønne, hvorvidt Skolen har naaet at tilfredsstille Bekjendtgjørelsens Fordringer.

De Oprykninger, der fandt Sted i Realklasserne efter deres Hovedexamen til Paaske, bragte (som anført under Afd. I.) Discipeltallet i yngste Afdeling af 6te Realklasse til at stige fra 5 til 19, medens Antallet i 5te Realklasse, der indtil da var deelt i to sideordnede Afdelinger, forandredes fra 28 til 20. Disse 20 kom da til at danne een Afdeling, og de derved vundne Kræfter bleve nu anvendte til at fortsætte Adskillelsen mellem ældste og yngste Afdeling saavel i 6te Real- som i 6te Latinklasse.

Fagfordelingen forandredes da saaledes, som følgende Schema udviser:

	Fællesklasser.						Realklasser.					Latinklasser.									
	1		2		3		4		5			6		IV	V	VI	VII				
	a	b	a	b	c	a	b		b	a			b	a	b	a					
Antal	19	22	22	22	22	22	24	23	20	19	+	5	9	19	9	+	5	4	+	4	
Latin.....													8	8	8	+	8			8	
Græsk.....														5	5	+	5			5	
Hebraisk.....																				2	
Dansk.....	6	6	6	4	4	4	4	4	3	3	3	2	2	2	2					2	
Tydsk.....	6	6	6	4	4	4	4	4	3	3	3	2	2	2	2					2	
Fransk.....							4	4	3	3	3	3	2	2	2					1	
Engelsk.....				4	4	4	3	3	3(+1)	4	4	2									
Religion.....	3	2	2	2	2	2	2	2	2		2		2	2	2					2	
Fædrelandshist.		2	2	3	3	3	2	2					2								
Verdenshistorie									3	3	3				2	3				2	
Geographie...		2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2							
Hovedregning..	2	2	2	1	1	1	1	1													
Tavleregning..	4	4	4	3	3	3	3(+1)	3	2(+1)				3								
Algebra.....									3	3	3		2	2	+	2			2	+	2
Geom. Tegning				2	2	2	2(+1)	2	1	2	2	2									
Geom. og Astr..									4	3	3		2	3	+	3			3	+	3
Naturhistorie..		1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1						1	
Phys. og Chemie												4	+	1						4	
Skrivning.....	5	5	5	3	3	3	2(+1)	2	1(+1)				1	1							
Tegning.....		2	2	2	2	2	1(+1)	1	1				1								

Desuden i 11 Afdelinger 11 Timer Gymnastik og 11 Timer Sang om Ugen. De Tal, der ere satte i Klammer, ere Erstatningstimer for de Disciple, der i 4de og 5te Realklasse ere fritagne for Fransk.

Paa Grund af at Skolen saaledes i dette Aar i flere Timer daglig har havt 18 forskellige Klasseafdelinger at undervise, uden i den nuværende gamle Skolebygning at kunne opdrive mere end 16 Værelser dertil, har den maattet

indrette Underviisningstiden saaledes, at de to øverste Latin-klasser og den øverste Realklasse, istedetfor fra Kl. 2—4, nøde Uderviisning fra Kl. 12—2, imedens de andre Klasser vare fri.

Derved have vi slaaet os midlertidigt igjennem med de 16 Værelser, idet de Timer, i hvilke enkelte Klasser vare delte i to særskilte Afdelinger, henlagdes til disse Middagstimer og til Eftermiddagstimerne. Vel vidste Skolen, at den heri handlede imod en Deel af Byens Borgeres Ønske; thi selv da Skolen i forrige Aar havde gjort Forældrene opmærksomme paa, at der i Anledning af Nybygningen truede deres Børn Fare paa Liv og Lemmer, idet den ikke saae sig istand til ved Lærernes Hjælp at skaffe et Opsyn tilveie med de Disciple, der i de to Timer mellem, Kl. 12 og 2 ofte opholdt sig halve og hele Timer paa Pladsen for at lege, og den til den Ende tilbød at ville andrage paa Tilladelse til, saalænge denne Fare truede, at forlægge Timerne fra 2 til 4 til Tiden fra Kl. 12 til 2, hvorved et fuldstændigt Opsyn med Disciplene kunde tilveiebringes, — saa bragte dog den dermed forbundne huuslige Ubequemmelighed mange Forældre til at nægte Farens Tilstedeværelse og at frabede sig den derimod rettede Foranstaltning og ønske, at Alt maatte blive ved det Gamle. Foranstaltningen udeblev saaledes efter et stort Antal Forældres Ønske, men desværre udebleve de sørgelige Følger dog ikke ganske, idet en af Skolens Disciple en Middag, kort førend Inspecteurerne 10 Minutter før Underviisningens Begyndelse indfandt sig, trods de gjentagne Forbud gik ind i Bygningen for der at lege med andre Kamerater, faldt ned i Kjælderetagen og brækkede Benet.

Skolen vidste altsaa meget vel, at den i denne Henseende handlede imod en Deel Forældres Ønske (skjøndt paa den anden Side ogsaa ligesaa afgjort efter Andres Ønske); dog, her var der ikke Tale om et Ønske, men om en Nødvendighed, for hvilken den maatte bøie sig, og da Foranstaltningen kun er truffet for de Klassers Vedkommende, som, ifølge det under Afd. I. Anførte, indeholde

det forholdsviis mindste Antal Flensborgske Borgeres Børn, og som indeholde Disciple i en saadan Alder, at de i Reglen med megen Nytte kunne anvende den større daglige Arbeidstid, der derved levnes dem udenfor Skolen, saa haaber den, at idetmindste det overveiende Fleertal af de Forældre, hvem denne Foranstaltning har ramt, vil have forsonet sig nogenlunde med den, om de end ikke ere komne til ganske at dele deres Sønners Tilfredshed dermed.

Saasnart Skolen har taget de nye Klasseværelser i Brug, vil imidlertid denne Nødhjælp ikke længere være en tvingende Nødvendighed, og Foranstaltningen vil altsaa atter kunne ophøre, dersom den ikke har vundet alle Vedkommendes overveiende Tilfredshed.

Fra 15de Juni af og indtil Sommerferien ere dog allerede Timerne fra Kl. 1 til 2 henlagte til om Morgenen fra Kl. 7 til 8, deels for at raade Bod paa den ved Heden fremkaldte Slappelse baade hos Lærere og Disciple, deels for saavidt mueligt at imødekomme Forældrenes Ønske med Hensyn til Spisetiden.

V. Gjennemgaaede Pensa.

A. I Fællesklasserne fra Paaske 1857 til Paaske 1858.

Dansk.

1ste F. Borgen og Rung Læsebog I. Der er læst og gjenfortalt og jevnlig repeteret 59 Stykker, ialt 66 Sider, af hvilke 18 Stkr., 12 Sider, ere læste udenad, ligeledes 13 af Digtene bag i Bogen. Under nøiagtigt Tilsyn have Disciplene afskrevet Stykker af Bogen paa Tavle. To Timer ugentlig ere benyttede til Fortælling af lette Smaahistorier, som Disciplene da have gjenfortalt. Hyppige Staveøvelser. (Petersen.)

2den F. Borgen og Rung Læsebog II. A. (Giersing.) 31 Fortællinger og Velents Saga ere gjennemgaaede; der er især lagt Vægt paa rigtig Oplæsning og nøiagtig Gjen-

givelse af det Opgivne i sammenhængende mundtlig Fremstilling. Af Holsts Smaadigte ere 17 lærte udenad. De uregelm. Verber af 1ste Conj. og Verberne af 2den Conj. ere lærte. Hjemme forberedte Stykker ere nedskrevne efter Dictat. *B.* (Petersen.) Omtrent 80 Sider af Læsebogen ere læste, forklarede og gjenfortalte, af Holsts Smaadigte ere 24 (ialt 40 Sider) lærte udenad. En Gang ugentlig Dictat af et hjemme forberedt eller af Læreren flere Gange fortalt Stykke, hvorved de vanskeligste Ord stavedes og opskreves paa Tavlen. To Timer ugentlig ere anvendte til Fortælling og Gjenfortælling af noget længere Historier. Af Ordklasserne er særligt indøvet: Artikel, Subst., Adj., Pronom. og Verbum.

3die F. *A* og *B.* (Giersing.) Af Bondesens danske Læsebog ere, foruden nogle mindre Fortællinger, de fleste af Sagacerne og nogle af de nordiske Fortællinger læste. Af Holsts Sanling ere adskillige Digte, blandt hvilke Hroar og Helge, lærte udenad. I Gram. det Vigtigste af Formlæren og den enkelte Sætning. Skriftlig Gjengivelse af forud fortalte eller læste Fortællinger. *C.* (Petersen.) Borgen og Rung Læsebog II. benyttet 2 Timer ugentlig til Læsning, gram. Ovelser og til at fremsige deraf lærte Stykker. En Time ugentlig er anvendt til Dictat eller Nedskrivning af et hjemme forberedt eller af Læreren fortalt Stykke. En Time ugentlig er anvendt til Fortælling og Gjenfortælling.

Deutsch.

1ste F. (Dittmann.) Fleissige Uebung im Lesen und Verstehen des Gelesenen nach Rickmers Lesebuch, wobei Alles was dem Gedächtnisse eingepägt und wiedererzählt werden sollte, erläutert und für die dänischredenden Schüler zuvor ins Dänische übersetzt wurde. Es wurden durchgenommenen Abth. I, Stk. 1, 2, 5 und 9, Abth. II, Stk. 1—45 nebst einigen kleinen Versen, und aus Abth. III sind 5 Stücke zum Abschreiben und Buchstabiren und zu vorläufigen grammatischen Uebungen benutzt.

2den *F. A.* (Dittmann), *B.* (Schnack). Aus Lüben und Nacke Lesebuch II und III wurden aus II 26 Stücke gelernt und aufgesagt; aus III wurden 19 Stücke zum Sprechen und Wiedererzählen benutzt, so wie auch zum Einüben der Grammatik. Einmal wöchentlich wurde eine schriftliche Arbeit in der Classe gemacht; entweder wurden gelernte Stücke aus dem Gedächtnisse aufgeschrieben oder Dictate geschrieben. In *A* wurde ausserdem aus Dittmanns grammatischer Formenlehre der nackte und der erweiterte einfache Satz mit den dahin gehörenden Wörterclassen durchgenommen; in *B* aber der einfache Satz mit dem Object im Accusativ, die Declination und die Conjugation.

3die *F. A.* (Dittmann), *B.* (Schnack). Aus Lüben und Nacke Leseb. IV. wurden 14 Stücke auswendig gelernt und aufgesagt. Fürs Grammatische und zur Wiedererzählung wurden 18 Stücke benutzt. Wöchentlich wurde eine schriftliche Arbeit zu Hause (meistens mitgetheilte oder gelesene Erzählungen nach eigener Auffassung) und monatlich ein Dictat in der Classe angefertigt. In *A* wurde ferner aus Dittmanns Formenlehre der einfache Satz mit allen seinen Erweiterungen, das demonstr. und fragende Pronomen, das Verbum im Indicativ, Activ und Passiv, das Adverbium und die Präpositionen durchgemacht; in *B* dagegen der erweiterte Satz, das Adjectiv, Adverbium und die Präpositionen. *C.* (Feddersen.) Aus Lüben und Nacke Lesebuch IV. wurden prosaische Stücke gelesen und damit Analyse verbunden. Auswendig gelernte Gedichte wurden aufgesagt. Aus der Grammatik wurde Artikel, Substantiv und Pronomen durchgenommen. Die schriftlichen Uebungen bestanden in Dictaten und im Wiedergeben erzählter Anekdoten und einfacher Beschreibungen.

Engelsk.

3die *F. A.* (Bentzon.) I Listovs Elementarbog ere alle Stykker med Undtagelse af Nr. 31 læste, og hver Uge er et skriftligt Arbeide udført efter de i Bogen indeholdte danske Stykker. Af og til er skrevet et Dictat. *B.* (Engel-

hardt.) I Listovs Elementarbog ere de 30 første Stykker indøvede i mindre Afsnit med hyppige Gjentakelser. De danske Stykker ere mundtligt oversatte og i Reglen er der hver Uge leveret en Stil paa 6—8 Linier. De uregelmæssige Verber ere mundtligt indøvede ved smaae Exempler. C. (Engelhardt.) I Listovs Elementarbog ere de 14 første Stykker læste og gjentagne. De danske Sætninger ere oversatte paa Engelsk.

Religion.

Die deutsche Abtheilung. *1ste F.* und *2te F.* A und B. (Schnack.) Balslevs biblische Geschichte ganz. Die zehn Gebote, Sprüche und Lieder.

3te F. A, B und C. (Schumacher.) Kurtz biblische Geschichte. Altes Testament § 33 bis § 79. Balslevs Katechismus § 29 bis § 106. (Schnack) Biblische Geschichten des alten Testaments nach Kurtz; die zwei ersten Hauptstücke nach Balslevs Katechismus.

Den danske Afdeling. *1ste F.* og *2den F.* A (i *2den F.* B. vare ingen danske Disciple). (Krog) Bibelhistorien fortalt forfra indtil Lidelseshistorien; en Deel Psalmer ere lærte udenad og forklarede.

3die F. A, B og C. (Krog.) Herslebs Bibelhistorie forfra indtil *3die* Periode. Balslevs Katechismus forfra til *6te* Bud. Psalmer ere lærte udenad og forklarede.

Historie.

3die F. A. (Giersing) Efter Fabricius's Lærebog i Danmarkshistorien er gennemgaaet forfra til Reformationen. B. (Monrad.) Efter Fabricius's Lærebog fra Gorm den Gamle til Reformationen. C. (Krog.) Der er ikke brugt nogen Lærebog, men fortalt Disciplene Hovedtrækkene af Danmarks Historie fra Gorm den Gamle indtil Valdemar Seiers Død.

Geographie.

2te F. A und B. (Feddersen.) Dänemark in physischer und politischer Beziehung, doch nur in allgemeinen Um-

rissen, ohne Buch, unter alleiniger Benutzung der Karte. Ebenso Europa in physischer Beziehung. Vom Politischen nur die Eintheilung in Staaten, so wie die Haupt- und Residenzstädte.

3te F. A und B. (Feddersen.) Nach Ingerslevs kleiner Geographie ist Europa durchgenommen und zum Theil repetirt. *C.* (Feddersen.) Eine Uebersicht über die physischen Verhältnisse Europas und nach Ingerslevs Geographie Europa, doch ohne zu repetiren.

Rechnen.

1ste F. (Kragelund.) Die vier Rechnungsarten mit unbenannten Zahlen.

2te F. A und B. (Feddersen.) Die vier Rechnungsarten in gemeinen Brüchen und in Decimalbrüchen.

3te F. A und B. (Kragelund.) Verkürzte Multiplication und Division der Decimalbrüche; Ausziehung der Quadratwurzel nach Simesen. Das Wichtigste aus der Zahlenrechnung I, und nach demselben Buche II: die mathematische Schrift (Nr. 1—17) und Reguladetri. *B.* (Schmack.) Nach demselben Buche: Brüche, Decimalbrüche, Quadratwurzel und Reguladetri. *C.* (Feddersen.) Die vier Species in gemeinen und Decimalbrüchen.

Geometrisk Tegning.

3die F. A, B og C. (Kragelund.) Efter Simesens geometriske Tegnelære I har Fleertallet af Disciplene tegnet fra Nr. I til 40; de didhørende Bemærkninger ere gjennemgaaede.

Naturhistorie.

2den F. A og B. (Kiellerup.) Et Antal Dyr og Planter ere efter Naturen og Afbildninger mundtliggjennemgaaede med Hensyn til deres ydre Bygning og Levemaade.

3die F. A, B og C. (Kiellerup.) Et Antal Dyr og Planter ere dels efter Naturen, dels efter Afbildninger mundtliggjennemgaaede med Hensyn til deres ydre Bygning og Levemaade, desuden ere nogle af de almindeligt forekommiende Mineralier medtagne.

B. I Realklasserne fra Paaske 1857 til Paaske 1858.

Dansk.

4de R. A og B. (Giersing.) Af Borgens og Rungs Læsebog III. ere 16 Stykker af historisk og beskrivende Indhold gjenneingaaede. Nogle Digte er lærte. De grammatiske Øvelser have omfattet Formlæren, Sætningen og dens Dele, Hovedsætning og Bisætning. Stile ere skrevne af fortællende og beskrivende Indhold.

5te R. A og B. (Monrad.) Af Borgens og Rungs Læsebog III. og Holsts poetiske Læsebog er der læst 11 Stykker i Prosa og Digte, af hvilke 8 ere lærte udenad. Største Delen af Iliadens første Bog er forelæst til Brug ved skriftlige Udarbejdelser. Efter Monrads Formlære er Lydlæren gennemgaaet og Sætningslæren er indøvet, ligeledes de vigtigste Versfødder, dog uden disses Navne. Hver 14de Dag et skriftligt Arbejde bestaaende mest af frie Fortællinger og Beskrivelser samt enkelte Gjengivelser af Afsnit af større episke Digte. 3 Oversættelser fra Tydsk.

6te R. (Monrad.) Af Flors Haandbog og Holsts poetiske Læsebog er læst Brudstykker af Snorros Kongekrønike; nogle af vore danske Olddigte, deriblandt Digtet om Axel og Valborg; 42 Digte og prosaiske Stykker af den nyere Tids mærkeligste Forfattere. Derhos har disses Skribentvirksomhed og Liv stadig været Gjenstand for nærmere Betragtning. Oehlenschlägers Aladdin er forelæst (i Vicariatstimer) og Tragedien Erik og Abel gennemgaaet for at benyttes til Valg af en skriftlig Opgave. Heibergs Aprilsnarrene. Efter Monrads Formlære er Ord-dannelseslæren og Hovedpunkterne af Verslæren gennemgaaet. Endelig er der givet en kort Udsigt over Literaturhistorien paa Grundlag af de Bemærkninger, der findes i Fabricius's Historie og i Flors og Holsts Læse-bøger. Med Klassens ældre Afdeling er der paa samme Tid foretaget en kort Repetition af det Aaret iforveien Læste. En Afhandling af lettere almindeligt Indhold hver

4de Uge, desuden i den sidste Tid af Aaret smaae skriftlige Arbeider i de Uger, hvori der ikke leveredes Afhandling.

Deutsch.

4de R. *A* (Dittmann) und *B* (Schnack). Aus Lüben und Nacke Lesebuch V wurden 13 Stücke erklärt, auswendig gelernt und aufgesagt. Zum Lesen mit grammatischen Übungen und zum Wiedererzählen sind 15 Stücke benutzt. Wöchentlich wurde eine schriftliche Arbeit zu Hause gemacht (Beschreibungen, Erzählungen nach gegebenen Wörtern, Schilderungen, über Sprichwörter u. dgl.) und monatlich ein Dictat in der Klasse geschrieben. Aus der Grammatik wurden in *A* nach Dittmanns Formenlehre die Satzvereine, Satzgefüge und der zusammengesetzte Satz, dabei die Conjunctionen und die Interpunktion, die Pronomina und das Verbum vollständig durchgemacht. In *B* wurde ebenfalls der zusammengesetzte Satz mit den Conjunctionen und Satzzeichen durchgenommen.

5te R. *A* (Krog.) Aus Lüben und Nacke Lesebuch VI von Seite 1—88 gelesen und besprochen. Aus Lessings Nathan dem Weisen sind grössere Abschnitte gelesen; bei den einzelnen Verfassern ist das Wichtigste aus ihren Biographien mitgetheilt. Gedichte sind regelmässig auswendig gelernt. Nach Heyses Leitfaden sind die wichtigsten Abschnitte der Wortlehre durchgenommen. Alle 14 Tage ist ein Aufsatz geschrieben. *B* (Schumacher) Declamations- und Leseübungen aus Lüben und Nacke Lesebuch V und VI Th. Heyses Leitfaden pag. 1—76, bis zum 7ten Abschn. (Adverbium). Aufsätze alle 14 Tage.

6te R. (Schumacher.) Übungen in der Declamation und im freien Vortrage. Lesungen aus Heinisch und Ludwigs 4tem Lesebuche. Heyses Leitfaden pag. 113 (Wortfolge) bis zu Ende. Mythologie 4ter Abschnitt, mythische Geschichte der Heroen (Dictate). Deutsche Literaturgeschichte von der ältesten Zeit bis auf Schiller incl. (Dictate). Aufsätze alle 4 Wochen.

Französisch.

4te R. A und B. (Bentzon.) Aus Grüner und Wildermuth franz. Chrestomathie Seite 1—12, 13—20 und 62—65 gelesen und wiederholt. Aus Müller franz. Grammatik 1ste Abth. ist das Wichtigste vom Artikel, von den Zahlwörtern, der regelmässigen Comparation der Adjective, den Pronomina, Hilfsverben und regelmässigen Verben durchgenommen.

5te R. (Bentzon.) Aus Borrings Læsebog for Mellemklasserne wurde von S. 106—117, 128—132 und 204—226 gelesen. Aus Müllers franz. Grammatik wurde das im vorigen Jahre Gelernte wiederholt; ferner von der Bildung des Plural und der Geschlechtsformen, vom Adjectiv und Adverb; die unregelmässige Comparation, die Zahlwörter und die Pronomina vollständig, so wie auch alle unregelmässige Zeitwörter gelernt.

6te R. (Bentzon.) Aus A. de Vigny: Cinq-Mars wurde gelesen Tome III. und Tome IV. Seite 1—41. Die Beugungslehre wurde nach Abrahams Grammatik wiederholt. Mit der älteren Abtheilung wurden ferner die wichtigsten Regeln für den Gebrauch des Conjunctivs und der Participien durchgemacht. Einige Stunden sind zur Extemporallesung benutzt.

Engelsk.

4de R. A og B. (Engelhardt.) Efterat den i Listovs Læsebog I. brugte Udtalebetegnelse var forklaret og indøvet, læstes og gjentoges Stykkerne Nr. 1—26 samt 29 med dertil hørende Gloser. Efter Listovs Elementarbog er det 31te Stykke og efter Mariboers Opgaver Lazy David mundtligt og skriftligt oversatte; enkelte Dictatstile ere skrevne og de uregelrette Verber gjentagne.

5te R. (Engelhardt.) Af Marryat children of the new For. er læst fra Side 31—181, hvoraf 70 Sider er gjentagne; hertil er Listovs Glossarium benyttet. Efter Mariboers Opgaver er der deels mundtligt, deels skriftligt oversat fra

Side 26—66, 120—134 og 178—202. Der er endvidere skrevet Gjenfortællinger af lettere Historier, der bleve Disciplene fortalte eller forelæste.

6te R. B. (Engelhardt.) I Schütz englisches Lesebuch er læst Prosastykkerne Side 1, 78, 189, 312, 401 (et Udvalg) og Anhang Side 97, Digtene Side 26, 44, 223, 254, 288, 290 og 300. Af Fistaines udvalgte Stykker ere Side 1—39 mundtligt og skriftligt oversatte. Disciplene have oftere leveret skriftlige Gjengivelser af noget Forelæst. *A.* (Engelhardt.) Af Schütz Lesebuch er læst Prosastykker af W. Scott, Malcolm, Hume, Robertson o. A. (80 Sider) og af Digtene de tre ældre Ballader (S. 26, 44 og 368), Cowpers John Gilpin, Burns Digte (S. 288, 89, 90). Wolfer: J. Moore, Byron: Mazéppa, Darkness, Ocean og Nationalsongs. Endvidere Shakespeares Julius Cæsar og enkelte Scener samt hele 5te Act af Macbeth. Extemporaloversættelser ere hyppigt foretagne. Ugentlig er leveret et skriftligt Arbeide, deels Oversættelser af Fistaines udvalgte Stykker, deels Gjengivelser af fortalte eller forelæste Historier.

Religion.

Die deutsche Abtheilung. *4te R.* (Schumacher.) Luthers Katechismus von Balslev ganz, und aus Kurtz bibl. Geschichte das ganze alte Testament.

5te R. (Schumacher.) Luthers Katechismus von Balslev ganz. Aus Kurtz bibl. Geschichte das alte Testament.

6te R. (Schumacher.) Evangelium Marcus Cap. 11 bis zu Ende. Evangelium Lucas ganz. Kurtz christliche Religionslehre vom zweiten Artikel, § 193, bis zu Ende.

Den danske Afdeling. *4de R.* (Krog.) Herslebs Bibelhistorie fra 4de Periode indtil 3die Afd. III. om de prophetiske Skrifter. Balslevs Katechismus fra 3die Artikel til Daabens Sacramente. Psalmer.

5te R. (Krog.) Marcus's Evang. Cap. 1—12. Balslevs Katechismus fra 3die Artikel indtil Nadverens Sacrament. Enkelte Psalmer.

6te R. (Krog.) Efter Mørk Hansens Kirkehistorie forfra til Middelalderen (Side 68). Af Lucas's Evangelium Cap. 12—22.

Historie.

4de R. (Monrad.) Efter Fabricius's Lærebog i Danmarks-historien fra den nordiske Syvaarskrig til den nyeste Tid.

5te R. (Brasch.) Efter Kofods almindelige Verdens-historie ved Thrige: den gamle Historie samt Frankrigs og Tydscklands Historie indtil Korstogenes Tid.

6te R. B. (Brasch.) Efter Bohrs Lærebog i den nyere Historie er læst og repeteret Tidsrummet fra 1517 til 1789 med Forbigaaelse af Nordens Historie. A. (Brasch.) Efter Bohrs Historie er den nyere Historie fra 1517 til 1789 repeteret med Forbigaaelse af Nordens Historie. Dernæst er læst Perioden fra 1789 til 1815 uden Repetition. En Udsigt over den nyeste Historie efter 1815 er mundtlig meddelt. Udvalgte Partier af Middelalderens Historie ere repeterede efter Bohr; Danmarks Historie er gennem-gaaet udenfor Skoletiden.

Geographie.

4te R. A. (Feddersen.) Ingerslevs kleine Geographie ganz. B. (Krog.) Ingerslevs kleine Geographie vom Anfange bis Africa.

5te R. (Brasch.) Nach Bruhns Geographie: Eintheilung der Erde, Europa, Portugal, Spanien, Frankreich, Belgien, Holland, das brittische Reich und der dänische Staat.

6te R. B. (Brasch.) Europa mit Ausnahme von Deutschland, der Schweiz, Italien, Griechenland und der Türkei. A. (Brasch.) Nach Bruhns Geographie Europa mit Ausnahme von Deutschland.

Rechnen.

4te R. A. (Kragelund.) Practisches Rechnen nach Grünfelds Rechenbuch II. Nach Simesens Zahlenrechnung II. sind die Abschnitte von den Gleichungen und den Loga-

rithmen durchgenommen und durch Aufgaben practisch eingeübt. *B.* (Schnack.) Reguladetri (Zinsrechnung, einfache und mehrfache Reguladetri, Theilungsrechnung, Brutto- und Thararechnung), Logarithmen und Gleichungen.

5te R. (Kragelund.) Grünfelds Rechenbuch II. Reductionen nach dem Geld- und Wechselcours. Vom November 1857 an ist eine wöchentliche Stunde zur Wiederholung des früher Gelernten angewandt. Schriftliche Aufgaben sind gelöst worden.

Algebra.

5te R. (Wulsten.) Simesens Arithmetik bis Nr. 120. Die Proportionen und Buchstabenrechnung nach einem Manuscripte. Zahlreiche Uebungsaufgaben zu Hause und in der Klasse.

6te R. B. (Wulsten.) Nach Simesens elementarer Algebra: Wurzelgrößen, Logarithmen, die Anwendung derselben, Gleichungen. Das Auffinden des Logarithmus einer Zahl und doppelt irrationale Größen nach einem Manuscripte. Quadrat- und Kubikwurzelausziehung nach Simesens Arithmetik (124 — 136). Wöchentlich eine schriftliche Arbeit und eine practische Rechenaufgabe.

A. (Wulsten.) Nach Simesens elementarer Algebra: Zerlegung einer Größe in Factoren, Buchstabenbrüche, doppelt irrationale Größen, Annuitäten. Aus der Arithmetik ist wiederholt Nr. 1—120, 124—136, 256—264 so wie alles früher Gelernte aus der Algebra. Einmal wöchentlich schriftliche Aufgaben und eine practische Rechenaufgabe.

Geometrisk Tegning.

4de R. (Kragelund.) Efter Simesens geometriske Tegnelære tegnedes fra Nr. 50—100; Bemærkningerne blev gjennemgaaede.

5te R. (Kragelund.) Efter Simesens geometriske Tegnelære II. udførtes Fig. 100—160 (Ovaler og krumme Linier i et Plan).

6te R. B. (Simesen.) Figurerne af Simesens geometr. Tegnelære III. (Projectionstegningen) bleve gjennemgaaede og udførte. A. (Simesen.) Tegning af Legemer, deres Udfoldning og Skæring med Linier, Planer og andre Legemer.

Geometrie.

5te R. A. (Wulsten.) Simesens genetiske Geometrie forfra til Nr. 76, hvoraf dog Nr. 64—76 ikke er repeteret. I Slutningen af Aaret er der een Gang om Ugen besvaret skriftlige Opgaver. B. (Silfverberg.) Simesens Geometrie forfra til Nr. 64. Det sidste Afsnit dog kun tildeels læst efter Bogen.

6te R. (Silfverberg.) A. Simesens Geometrie Nr. 89 til 171. B. Samme Bog forfra til Nr. 218. I en combineret Time er læst, men kuns tildeels repeteret, fra Nr. 218 til 273 (Stereometrien).

Naturhistorie.

4de R. (Kiellerup.) Efter Lütken Dyrerigets Naturhistorie er læst Fuglene, Krybdyrene og Padderne.

5te R. (Kiellerup.) Efter Lütkens Naturhistorie læst Padderne og Fiskene.

6te R. (Kiellerup.) Efter Lütkens Naturhistorie er læst om Menneskets Bygning og Livsvirksomheder, Anatomie og Physiologie; den almindelige Indledning til Dyreriget og Pattedyrenes Naturhistorie. (I B med Undtagelse af Pungdyrene, Drøvtyggerne, de Tykhudede og Hvalerne.)

Physik.

5te R. (Simesen.) Efter Holtens Physik om Legemernes almindelige Egenskaber og de mekaniske Potentser.

6te R. B. (Simesen.) Efter Holtens Naturlære forfra til Nr. 141 (Side 133) med Forbigaaelse af Side 9—14, 54—56, 80 83, 98—100 og 112—129 (Læren om Varmen). Efter Silfverbergs chemiske Physik er læst om Magnetismen og Begyndelsen af Electricitetslæren. A. (Simesen.)

Den chemiske Physik og Meteorologien er læst efter Silfverbergs chemiske Physik og Naturlærens mechaniske Deel er for en Deel repeteret efter Silfverbergs mechaniske Physik, for en Deel efter trykte Manuscripter af Simesen.

Chemie.

5te R. (Silfverberg.) Efter Silfverbergs uorganiske Chemie er læst forfra til Chlor.

6te R. (Silfverberg.) Efter Silfverbergs uorganiske Chemie er læst Metallerne. Afdelingen A har desuden repeteret hele Bogen.

C. I Latinklasserne fra 23. August 1857 til nu.

Latin.

IV. L. (Møller.) Bergs og Møllers latinske Læsebog til Side 29 med det dertil hørende af Madvigs Grammatik. Alle de danske Stykker ere skriftligt oversatte.

V. L. (Thomsen.) Cæsar de bello Gallico 2den og 3die Bog. Nogle Kapitler af 4de Bog ere cursorisk læste. Udvalgte Fabler af Phædrus (omtr. Halvdelen efter Møllers og Thomsens Udgave). Af Madvigs Grammatik Casuslæren samt Moduslæren i Udtog. Enkelte Afsnit af Formlæren ere repeterede. I Reglen hver Uge een Stil hjemme og een paa Skolen.

VI. L. B. (Møller.) Livius XIX. og XX. Bog. Cicero de tre første catilinariske Taler. Madvigs Grammatik fra § 219—250 og fra § 334—346. Nogle og tredsindstyve Stile. *A.* (Thomsen.) Livius lib. I., Cicero pro Sulla; Virgils Æneide II. og IX. Bog. Af Madvigs Grammatik Casus-, Tempus- og Moduslæren. To Timer ugentlig ere anvendte til at gennemgaae de i Hjemmet skrevne Stile.

VII. L. (Thomsen.) Livius XXII. Bog. Cicero in Verrem, lib. V., 1—157. Cicero disp. Tuscul., lib. V. læst og lib. I. repeteret. Latinsk Litteraturhistorie efter Tregder. (Møller.) Horats Breve 1ste Bog; Horats Satirer 4de, 6te og 9de. Madvigs carmina selecta: af Tibul 1ste

og 2den Elegie, af Properts 1ste, 6te og 13de Elegie. Horats Oder 1ste og 2den Bog repeterede. Madvigs Grammatik § 346-423. Af Boiesens Antiquiteter til Retsvæsenet.

Griechisch.

V. L. (Fibiger.) Thomsen griechisches Elementarbuch 1ste Abth., pag. 1—33. Bergs Schema der griechischen Formenlehre. Die meisten der deutschen Stücke sind entweder mündlich oder schriftlich übersetzt worden.

VI. L. B. (Fibiger.) Xenophons Anabasis lib. I. und lib. II., Cap. 1—5. Griechische Formenlehre nach Buttmanns Grammatik. *A.* (Fibiger.) Xenophons Kyrupædie lib. I. Herodot lib. VIII., Cap. 1—69. Homers Ilias IV., V. und VI. Gesang.

VII. L. (Fibiger.) Plutarch Pericles. Plato Apologie et Critias. Demosthenes Rede gegen Konon. Homers Iliade VI. und X. Gesang. Sophocles Oedipus auf Kolonos. Von dem im vorigen Jahre Gelesenen ist repetirt: Herodot lib. II. und Stolls Anthologie: Elegien und Epigramme.

Hebraisk.

VII. L. (Møller.) Alle Stykkerne af første Mosebog i Gesenius's hebraiske Lærebog. Withes Grammatik indtil Syntaxen, som kun er benyttet til Henviisninger.

Dansk.

IV. L. (Giersing.) I Holsts prosaiske Læsebog er læst Stykker af Holberg, Clausen, Blicher og Heiberg. En Deel Digte i Holsts poetiske Læsebog ere lærte udenad. Formlæren er repeteret og nogen Sætningsanalyse foretaget. De skriftlige Opgaver vare mest af fortællende Indhold.

V. L. (Giersing.) I Holsts prosaiske Læsebog ere 15 Stykker, mest af beskrivende Indhold, gennemgaaede. En stor Mængde Digte ere deels læste, deels lærte udenad. De skriftlige Arbejder have været af fortællende og beskrivende Indhold.

VI. L. (Monrad.) Gunlaug Ormstunges Saga. Brudstykker af Saxo, Snorro, Olaf Trygvesens Saga og Knyttlinga Saga efter Flors Læsebog. Holbergs Erasmus Montanus og den politiske Kandestøber. Oehlenschlägers Aladdin (tildeels repeteret). Efter Holsts poetiske Læsebog og Flors Haandbog er der læst Stykker af Mynster, Chr. Molbech, Wegener, N. M. Petersen, Rahbek, Zetlitz, Sch. Staffeldt, Ingemann, Heiberg, Grundtvig, Wilster, Pal. Müller, Ploug o. fl. Hver fjerde Uge en skriftlig Opgave.

VII. L. (Monrad.) Udsigt over den oldnordiske Litteraturs Historie fortsat og afsluttet, nogle af de vigtigste herhen hørende Digte forelæste, for Exempel Bjarkemalet, Stærkoddens Svanesang, Sønnetabet, desuden største Delen af Kormaks Saga. Derefter er der givet en kort Udsigt over Middelalderens og Reformationstidens og en noget udførligere over det 18de Aarhundredes Litteratur. Blandt den nyere Tids Forfattere er især dvælet ved P. M. Møller, J. L. Heiberg, C. Hauch, C. Bredahl, C. Winther, F. Pal. Müller og C. K. F. Molbech. Nogle Prøver af Litteraturen i de forskjellige Perioder. Oehlenschlägers Tragedie Erik og Abel. Hver 6te Uge en skriftlig Udarbeidelse.

Deutsch.

IV. L. (Dittmann.) Nach Dittmanns Formenlehre wurden die einzelnen Wörterklassen durchgenommen und darauf sowohl die Lehre vom einfachen Satze als auch die des zusammengesetzten Satzes behandelt und practisch beim Lesen durch Fragen eingeübt. Aus dem Lesebuche von Lüben und Nacke (5ter Theil) wurden 16 Stücke erklärt und gelernt. Im Schriftlichen wurden mehrere Dictate in der Klasse geschrieben, und alle 14 Tage Aufsätze eingeliefert.

V. L. (Dittmann.) Aus Heyses Leitfaden wurden durchgenommen: der Artikel, das Substantiv, das Pronomen, das Adjectiv und das Numerale; ferner die Lehre von den Präpositionen und die allgemeine Satzlehre. Er-

klärt und gelernt wurden aus Lüben und Nacke 6tem Theil 8 Stücke. Alle 14 Tage wurde ein Aufsatz geschrieben.

VI. L. (Schumacher.) Lesung poetischer Stücke aus Heinisch und Ludwig Sprache der Prosa etc. Uebungen in der Declamation und im freien Vortrage. Grammatik nach Heyses Leitfaden pag. 80 — 118 bis zum Abschnitt von der Satzfügung und Satzfolge. Alle 4 Wochen ein Aufsatz.

VII. L. (Schumacher.) Lesung poetischer Stücke aus Heinisch und Ludwig Sprache der Prosa, Poesie etc. Uebungen in der Declamation und im freien Vortrage. Literaturgeschichte von der ältesten Zeit bis auf Schiller. Alle 6 Wochen ein Aufsatz.

Französisch.

IV. L. (Bentzon.) Aus Grüner und Wildermuth Chrestomathie I. Stück 6—12, 14—17, 19—32 und die sechs ersten Briefe Seite 62. Nach Müllers französischer Grammatik¹ das Wichtigste aus der Beugungslehre: die Comparation, die Numeralien, Pronomina, Hülfsverben, regelmässige und unregelmässige Verben.

V. L. (Bentzon.) Aus Borrings fr. Læsebog Seite 106—144 und 151—154. Aus Abrahams Grammatik: Das Wichtigste der Beugungslehre. Einzelne Regeln für die Anwendung des Coniunctivs sind erklärt worden.

VI. L. (Engelhardt.) Alfr. de Vigny: Cinq Mars Tome II. Seite 22—126 und Tome III. Seite 1—34. Davon ist wiederholt von Seite 22—90. Einige Stunden sind zu Extemporalübersetzungen aus Rollin: Alexandre le Grand benutzt. Nach Abrahams Sproglære sind die unregelmässigen Verben wiederholt, und aus der Syntax 2te Abth. Cap. 3 gelesen.

VII. L. (Engelhardt.) Aus Grüner und Wildermuth Chrestomathie II. Seite 195—212, 272—307 und 318—329, wovon einige Stücke wiedererzählt worden sind. Von den Gedichten sind Nr. 3—6 und 9 gelesen. Nach Abrahams Gram. sind aus der Syntax Cap. 1, 2, 6 und 7, so wie aus der zweiten Abth. Cap. 3, 5 und 7 gelesen.

Engelsk.

IV. L. (Kiellerup.) Listovs engelske Læsebog 1ste Afd. det 11te til 25de Stykke. Det Vigtigste af Rosings Formlære.

Religion.

A. Den danske Afdeling. *IV.* og *V. L.* (Krog.) Herslebs Bibelhistorie fra Kong Josias til 3^{die} Periode i det nye Testaments Historie. Balslevs Katechismus fra den 3^{die} Troesartikel indtil det 5te Hovedstykke (Side 46—66). Omtrent 12 Psalmer ere lærte udenad.

VI. L. (Krog.) Efter Mørk Hansens Kirkehistorie forfra til Korstogene, Side 93. Lucas's Evangelium fra Cap. 12 ud. Balslevs Katechismus 5te Hovedstykke.

VII. L. (Krog.) Balslevs Katechismus repeteret. Af det græske Testamente er læst Matthæi Evangelium Cap. 1—20 og Brevet til Philippenserne.

B. Die deutsche Abtheilung. *IV.* und *V. L.* (Schumacher.) Luthers Katechismus von Balslev ganz. Kurtz biblische Geschichte: das neue Testament ganz.

VI. L. (Schumacher.) Kurtz christliche Religionslehre: Einleitung § 1—10, und § 206—350. Evangelium Lucas Cap. 12—24.

VII. L. (Schumacher.) Kurtz christliche Religionslehre § 229—350. Test. græc. Evangelium Johannis Cap. 1—21.

Historie.

IV. L. (Giersing.) Efter Fabricius's Lærebog i Danmarkshistorien er der lært Afsnittet fra Reformationen til Nutiden, hvorpaa hele Historien er repeteret forfra.

V. L. (Fibiger.) Efter Thriges Lærebog er læst Grækenlands Historie til Alexander den Stores Død og Roms Historie til Keisertiden.

VI. L. (Brasch.) Efter Bohrs Lærebøger er læst fra Korstogene til 1740.

VII. L. (Brasch.) Efter Bohrs Lærebøger er læst

Middelalderen fra Korstogene; den nyere og nyeste Historie fra 1740.

Geographie.

IV. L. (Thomsen.) Munthes Geographie ved Vel-schouw: Europa bis Spanien.

V. L. (Brasch.) Nach Munthes Geographie: Oesterreich, die europäische Türkei, Griechenland, Asien, Africa und America.

VI. L. (Brasch.) Nach Munthes Geographie: West- und Süd-Europa, Asien, Africa, America und Australien.

Rechnen und Algebra.

IV. L. (Wulsten.) Simesen das Wichtigste aus der Zahlenrechnung I., Nr. 1—120, mit Ausnahme von 66—71 und 89. Wöchentliche schriftliche Arbeiten, theils aus diesem Gebiete, theils aus der einfachen, directen und indirecten Regeldetri. In einer wöchentlichen Stunde sind Aufgaben in der Klasse gerechnet.

V. L. (Wulsten.) Die Buchstabenrechnung nach einem Manuscripte. Nach Simesen Arithmetik die Quadratwurzel- ausziehung (124—132). Schriftliche Aufgaben alle 14 Tage. In der Klasse sind zahlreiche Beispiele, meistens durch abwechselndes lautes Vorrechnen der Schüler, gerechnet.

VI. L. (Wulsten.) Nach Simesens Algebra: Wurzelgrößen (127—143, 162—172); Logarithmen (174—182); Gleichungen vom ersten und zweiten Grade (185—218, mit Ausnahme von 206); die Einrichtung der Logarithmentafeln (281—290). Nach einem Manuscripte: Auffinden des Logarithmus einer Zahl. Eine wöchentliche schriftliche Arbeit. Die ältere Abtheilung der Klasse hat ausserdem Nr. 182—184, 206 und 290 gelernt.

VII. L. B. (Wulsten.) Aus Simesens Algebra zum zweiten Male durchgemacht: Logarithmen (174—185), Gleichungen (185—218), die Anwendung der Logarithmen (281—291 und 300—307). Zum ersten Male durchgemacht: die Differenz- und Quotienten-Reihen (239—242)

und 244-247), Anwendung der Reihen (314—318), Kettenbrüche (258—262 und 326—328); ferner unbestimmte Gleichungen, Verwandlung doppelt irrationaler Grössen in einfach irrationale und Auffinden des Logarithmus einer Zahl (zum Theil nach einem Manuscripte). Schriftliche Aufgaben einmal wöchentlich. A. (Silfverberg.) Die ganze Algebra ist nach Simesens elem. Algebra wiederholt worden (jedoch die Abschnitte von der Ausziehung der Quadrat- und Kubikwurzel, von den Permutationen und Combinationen und die Binomialformel nach einem Manuscripte). Alle 14 Tage wurde eine Aufgabe schriftlich gelöst.

Geometrisk Tegning og Geometrie.

IV. L. (Kragclund.) Af Simesens geometriske Tegnelære er omtrent den sidste Halvdeel tegnet og gennemgaaet.

V. L. (Wulsten.) Simesens genetiske Geometrie forfra til Nr. 63 med Forbigaaelse af Beviserne i Nr. 18, 19 og 45. Nogle faa Opgaver.

VI. L. (Silfverberg.) B. Samme Bog Nr. 64—100. A. Samme Bog fra Nr. 64—110 og 123—144. I den sidste Deel af Aaret en Opgave ugentlig.

VII. L. B. (Wulsten.) Simesens Geometrie fra Nr. 111—200. Opgaver deels hjemme, deels paa Skolen. A. (Silfverberg.) Simesens Geometrie Nr. 218—274 og hele Geometrien repeteret. Hver anden Uge en Opgave.

Naturhistorie.

IV. L. (Kiellerup.) Efter Lützens Naturhistorie: Fuglene, Krybdyrene og Padderne.

V. L. (Kiellerup.) Efter Lützens Naturhistorie: Fiskene, Bløddyrene, de pighudede og Koraldyrene.

VI. L. (Kiellerup.) Efter Lützens Dyreriget: Fiskene, Bløddyrene og Straaledyrene.

VII. L. (Kiellerup.) Efter Lützens Dyreriget: Padderne, Fiskene og Pattedyrene.

Physik.

VII. L. (Simesen.) B. Efter Holtens Physik fra Nr. 1--138 med Undtagelse af Stykkerne om Varmen; deraf er indtil Paasken repeteret forfra til Nr. 104. Efter Paasken er læst fra Nr. 138—179, men uden at repetere. A. Efter Ørsteds Physik er læst om Tyngden, Stødet og Gnidningsmodstanden, samt repeteret forfra til Side 133. Silfverbergs chemiske Physik er repeteret forfra til Side 90. Om et Punkts Bevægelse og Ligevægt er gennemgaaet efter et trykt Haandskrift.

VI. Den offentlige Hovedexamen.

Efter hyppigt gjentagen Indbydelse i „Flensburger Zeitung“, der dog ikke havde det tilsigtede ønskelige Examensbesøg til Følge, afholdtes Hovedexamen for Fælles- og Realklasserne fra den 12te til den 25de Marts, saaledes, at hver Klasseafdeling examineredes een Dag, nemlig:

2. F. b.	den 12.	i Religion, Geographie, Regning, Dansk og Tydsk.
1. F.	„ 13.	„ Dansk, Tydsk, Regning og Religion.
2. F. a.	„ 15.	„ Regning, Dansk, Geographie, Tydsk og Religion.
3. F. a.	„ 17.	„ Naturhistorie, Tydsk, Dansk, Fædrelandshistorie, Engelsk og Regning.
3. F. c.	„ 18.	„ Geographie, Religion, Tydsk, Fædrelandshistorie, Regning og Dansk.
4. R. a.	„ 19.	„ Geometr. Tegning, Engelsk; Naturhist., Regning, Dansk og Tydsk.
3. F. b.	„ 20.	„ Fædrelandshistorie, Geographie, Engelsk, Tydsk, Regning og Religion.
4. R. b.	„ 22.	„ Geographie, Regning, Tydsk, Geometr. Tegning, Fransk og Dansk.
5. R. a.	„ 23.	„ Fransk, Historie, Engelsk, Geometrie, Algebra og Religion.
5. R. b.	„ 24.	„ Geometrie, Algebra, Fransk, Geographie, Naturhistorie og Engelsk.
6. R. b.	„ 25.	„ Fransk, Chemie, Historie, Algebra, Geometrie og Engelsk.

Skriftligen besvaredes under denne Examen kun matematiske Spørgsmaal i 6te Realklasse, da den under Examen fremlagte Samling af alle de skriftlige Arbejder, der i hele Aarets Løb i de forskjellige Fag være udførte af Disciplene, turde antages at afgive et tilstrækkelig sikkert Middel til Bedømmelsen af deres Fremskridt og Standpunkt.

Af samme Grund vil der ved den nu forestaaende Hovedexamen for Latinklasserne kun blive udført enkelte skriftlige Arbejder, nemlig danske og tyske i IV., V. og VI. L. samt matematiske i VII. L.

Den mundtlige Deel af Latinklassernes Hovedexamen afholdes dernæst i følgende Orden:

		Examinator:	Censor:
Tirsdag den 13^{de}			
IV. L.	8—9	Religion, . . . Schumacher og Krog,	Møller.
	9—10	Geographie, Thomsen,	Kiellerup.
	10—11	Latin, Møller,	Dittmann.
	11—12	Regning, Wulsten,	Krog.
	2—3	Fransk, Bentzon,	Engelhardt.
	3—4	Fædrel.-Hist. Giersing,	Monrad.
Onsdag den 14^{de}			
V. L.	8—10	Historie, Fibiger,	Thomsen.
	10—11	Naturhist., Kiellerup,	Silfverberg.
	11—12	Tydsk, Dittmann,	Schumacher.
	2—4	Latin, Thomsen,	Møller.
Torsdag den 15^{de}			
V. L.	8—10	Dansk, Giersing,	Monrad.
	10—12	Geometrie, Wulsten,	Kiellerup.
	2—4	Græsk, Fibiger,	Thomsen.
Fredag den 16^{de}			
IV. L.	8—10	Latin, Thomsen og Møller.	
	10—12	Algebra, Wulsten,	Silfverberg.
	2—4	Geometrie, Silfverberg,	Kiellerup.
Lørdag den 17^{de}			
VI. L.	8—10	Fransk, Engelhardt,	Thomsen.
	10—12	Historie, Brasch,	Monrad.
	2—4	Græsk, Fibiger,	Møller.